

NOTAT

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Rangeringer

Innledning

NTNUs nylig vedtatte strategi understreker vår ambisjon om generelt å drive forskning, utdanning, nyskaping og formidling på høyt internasjonalt nivå og dessuten ha flere fagmiljø i internasjonal. For å vurdere hvor vi står internasjonalt og se om vi utvikler oss i riktig retning er rangeringer et egnet verktøy. Dette notatet redegjør for temaet.

Det kan slås fast at rangeringer er kommet for bli, bl.a. fordi rangeringene med størst gjennomslag vies stor oppmerksomhet fra media, allmennhet og universitetsledelse. Dessuten er målgruppen og bruken blitt utvidet. I utgangspunktet var rangeringene en informasjonskilde når studenter og deres foresatte skulle velge studiested. Nå er også regionale, nasjonale og internasjonale myndigheter, universitetsledelse, forskersamfunnet, arbeidsgivere og næringsliv og det øvrige samfunnet viktige målgrupper. Universitetene bruker rangeringene aktivt i sin markedsføring og i sitt strategiarbeid.

NTNU har som målsetting om å komme høyere på rangeringene. Det må komme som resultat av bedre prestasjoner, samtidig som vi må sikre at vi rapporterer korrekte opplysninger. Rangeringene er heller ikke statiske

Rangeringer

Kategorier og prioriteringer

Det er en løpende diskusjon om rangeringenes kvalitet, og det er fremsatt mange kritiske synspunkter både i faglige og universitetspolitiske fora. Kritikken gjelder bl.a. valg av indikatorer, kvalitetssikring av data og om rangeringene sier noe om den reelle kvaliteten ved primærvirksomheten. De som utfører de store rankingene, disponerer imidlertid et stort apparat, de bearbeider materialet gjennom anerkjente statistiske metoder, og rangeringene forbedres kontinuerlig.

Det finnes trolig 15-20 internasjonale rangeringer. Rangeringene som vies størst oppmerksomhet og som har størst gjennomslag er: 1) The World University Ranking (WUR) – et samarbeid mellom Times Higher Educational Supplement, 2) QS' World University Ranking og 3) Academic Ranking of World Universities (Shanghai). Alle disse tre rangeringene er generelle. Over tid er WUR og QS blitt mer nyanserte, og tilbyr i dag institusjonenes plassering på brede fagfelt som teknologi, medisin og helse, humaniora og

samfunnsfag. Dessuten er vi pilot i U-Multirank, et initiativ i regi av EU, som skal gjøre det enklere å finne institusjoner som er sammenlignbare.

Det finnes også mer spesifikke rangeringer. [University-Industry Research Cooperation Scoreboard](#) (Leiden) retter oppmerksomheten mot samspillet mellom universitet, eksterne forskningsinstitusjoner og næringsliv. Webometrics måler antall websider og synlighet og gjennomslagskraft ved å kartlegge hvor mange oppslag institusjonene mottar på disse sidene. Generelt står alle rangeringene overfor to utfordringer: Er de valide i den forstand at de måler det som skal måles? Det vil i dette tilfellet være å avdekke den reelle kvaliteten på virksomheten. Og er de reliable slik resultatet blir tilnærmet det samme dersom de gjentas? Manglende reliabilitet vil være den største utfordringen der det subjektive elementet veier tungt, mens manglende validitet vil være en innvending mot rankinger der objektive data er utslagsgivende.

De fleste rangeringene kombinerer objektive og subjektive data. Eksempel på objektive data vil være antallet artikler og siteringer. Også data rapportert fra institusjonene selv – f.eks. inntekter fra oppdrag, bevilgning og antall ph.d.-kandidater pr. ansatt – anses som relativt objektive. Subjektive data vil ofte være knyttet til omdømmevurderingene. Bl.a. innhenter THES og QS omdømmevurderinger fra flere tusen universitetstilsatte og i noen grad fra ph.d.-studierende. Gjennomgående legger rangeringene stor vekt på institusjonenes omdømme og forskningsmessige output målt i publisering og siteringer. De er mindre opptatt av kvaliteter og omdømme knyttet til utdanning.

De generelle rangeringene er gjerne tilpasset den angloamerikanske utdannings- og forskningstradisjon. Indikatorene og definisjonene rangeringene bygger på, avspeiler dette. De representerer derfor enkelte utfordringer ikke minst for NTNU. Vi har en profesjonsprofil og har et relativt tett samarbeid med samfunns- og næringsliv både i forsknings- og nyskapingssammenheng. Vi vektlegger dessuten undervisning i større grad enn rangeringene avdekker. Så langt har rektor valgt å konsentrere seg om THES (WUR) samtidig som vi leverer data til QS World University Ranking og deltar videre som pilot i U-Multirank.

Samlet sett benyttes et omfattende sett av indikatorer. Indikatorene har ulike grad av presisjon slik at rangeringer er ingen eksakt vitenskap. Resultatet er ikke transparent, dvs. at det er vanskelig å se hvordan og hvorfor vi scorer som vi gjør på indikatorene sammenlignet med andre universiteter. Selv om de fleste rangeringene forsøker å definere parametre og indikatorer presist, ser vi det er nødvendig å foreta lokale tolkninger.

NTNUs plassering på rangeringene

I den store bildet kommer NTNU relativt godt ut. Til tross for forskjeller i hvilke indikatorer som inngår og vektningen, kommer NTNU overraskende likt ut i de generelle rangeringene. Plasseringer er enten stabil eller den viser en viss forbedring, selv om den er ikke tilfredsstillende. På mer spesifikke rangeringer som Webometrics og Leidenundersøkelsen rangeres NTNU høyt. Forestillingen som ser ut til å ha festet seg både internt og eksternt om at "NTNU stuper på rankingene", er derfor feilaktig.

Likevel: Vi ligger bak eller på samme nivå som de tre breddeuniversitetene i Norge, og etter en rekke søsterinstitusjoner i Norden. I norsk sammenheng ser ikke de generelle rangeringene å fange like godt opp NTNUs egenart og eller ikke særtrekkene ved vår utdannings- og nyskapingsevne. Vi har også sammenlignet oss med europeiske institusjoner med en profil som ligner vår. På WUR-rangeringen scorer vi lavere enn disse, noe som til dels kan forklare med at de jevnt over disponerer mer ressurser.

Uten at det skal være en unnskyldning, kan også andre forhold kaste lys over vår plassering: Praksisen synes fortsatt å være at ikke alle ansatte publiserer i anerkjente tidsskrift, tidsskrifter som omfattes av publiserings- og siteringsdatabasene. Mye av vår publisering er i nasjonale tidsskrifter og proceedings, noe som er et handicap i en engelskspråklig verden der journalartikler er normen. Det er dessuten grunn til å tro at enkelte NTNU-ansatte er registrert under andre institusjonsbenevnelser i publiserings- og siteringsdatabasene. Våre tunge administrative dataverktøy inneholder pr i dag heller ikke opplysninger som gjør at vi kan levere eksakte tall på alle indikatorer.

Rektor vil komme tilbake til styret en analyse, mulige tiltak og eventuelt med mer relevant tallmateriale.

[Vedlegg:](#)

Notat av 03.05.2011 til Direktør for organisasjon og informasjon